

noviny brněnských seniorů

**Brněnský
SENIOR**

Ročník 25 * Číslo 6 * Prosinec 2021 * Cena 10 Kč

Brněnský senior vychází
za finanční podpory
statutárního města Brna

B | R | N | O

MÁ NADĚJE

*Má naděje je horizont,
nebe se dotýká země,
pokorné obláčky
stelou si v červáncích.
Mír je na nebi,
Mír je na zemi,
Mír je ve mně.*

*Sluneční paprsek,
poslední výzva,
protíná éter
a všechno bytí,
na duši bolí
kdekerá jizva,
ale i za to dík,
i to patří k žití.*

Marie Veselá

VÁNOČNÍ ZASTAVENÍ

Původně začínal čas předvánočních příprav o svaté Kateřině, 25. listopadu. Dnes na nás obchody a reklamy zaútočí mnohem dřív, ale nedejme se vyvést z míry. Chvilé houstnoucího šera v kratoučkém dni před slunovratem jsou také příhodné k tomu, abychom se na chvíli zastavili a připomněli si, jak Vánoce slavili naši předkové, třeba na Valašsku. Tam měl ten tajuplný, divy a zázraky vyplněný Štědrý den svá pevná pravidla a rituály.

Ráno matka zadělává na pečení a vytápí pec, kterou přezhňává zvlášť slavnostně. Vymetá se metličkou z čerstvých jedlových větví. Na horkou „četinu“ skáčou ogaři bosýma nohama – budou je mít po celý rok zdravé. Pak přijdou na řadu děti, které mají tu potíž že „sa poscávají“. Posadí se na ometlo holým zadečkem a je po starostech. Nejstarší syn pak ještě ometlem

otře ovocné stromy, aby hojně rodily. Už ráno přinesl hospodář z lesa jedličku, kterou pověsil na skobu v hlavním trámu světnice. Společně s dětmi ji pak ozdobí jablky, ořechy, cukrem v barevných papírcích. Celý den se dodržuje půst, který však vynahradí večeře. Stůl se prostírá velmi slavnostně, se zřetelem ke všem božím darům, které hospodářství skýtá:

Na vydrhnutý holý stůl se rozprostřel snopek obilí, přes který dala hospodyně bílý režný ubrus. Doprostřed se dal pecen chleba a sůl, vedle sklenka medu a miska vdolků. Okolo se pak v úhledných hromádkách rozloží všechno, co se v hospodářství pěstuje: žito, ječmen, jarka, oves, hrách, mák, cibule, čočka, česnek, fazole, pohanka. V koši nebo okřínku pod stolem byly uloženy brambory, na nich řepa. Nohy stolu se obtočí řetězem, který se zamkne na zámek.

Tak se zajistí, aby vlk nekradl a zloděj nebral. Jakmile usedla rodina ke stolu, dali všichni nohy na řetěz, aby je měli po celý rok zdravé.

Když hospodyně dává štědrovečerní jídla na misky, odloží od každého trošku do hrnku pro dobytek. Hospodář krájí chleba a rozdává namazaný medem – abyste byli všeci po celý rok dobří jako ten med je. Od každého jídla pak každý pojí alespoň trochu. Po večeři se sklídí jenom nádoby, jinak se s ničím nepohne až do svatého Štěpána. Ale to už za dveřmi stojí koledníci a betlémáři. Ti malí zpívají zkehlými skleněnými hlásky koledy – ty valašské, ty nejkrásnější. Ostatně pastuškové byli u jeslíček v Betlémě najdřív a jejich prosté dárky byly první, které Ježíšek přijal.

Jana Čipáková
(s použitím motivů z knihy Jarmily
Glazarové Chudá přadlena)

JAN, písař brněnský doložen v Brně 1343 – 1358 městský notář, právník

Úřad městského písaře (notáře) byl pro správu města velice důležitý. Jeho nositel představoval největšího místního znalce práva, v jeho ruce se soustřeďovalo veškeré městské písemnictví. Vedl městské knihy, obstarával všechny druhy listin a listů. Zúčastňoval se i důležitých jednání, které město vedlo.

Brno se v polovině 14. století těšilo hospodářskému i politickému vzestupu, zvláště když se roku 1350 stalo sídlem moravského markraběte, který odsud řídil osudy takřka celé Moravy. Jako markraběcí sídlo představovalo oproti ostatním královským městům vyšší správní stupeň, a tomu odpovídala i kvantita a kvalita agend. V oboru práva měl dříve zvláštní postavení Měnin, na který se mnoho moravských měst obracelo se žádostmi o právní naučení. Nařízením markraběte Jana Jindřicha z roku 1350 se však odvolacím místem stalo Brno. Bylo od té doby odvolací stolicí pro četná města, městečka a vsi velké části Moravy a zároveň jejich nejvyšší instancí, která chránila domácí i městské právo před zahraničními vlivy. Význam úřadu městského notáře tím ještě vzrostl.

V té době působil v brněnských službách **znameníť notář Jan**. O jeho osobě není mnoho známo, nesporně však patřil k předním představitelům právnictví té doby. Město významu Brna bylo při výběru adepta pro tento úřad jistě náročné, nabízelo však také velkou šanci pro ctižádostivého a vzdělaného člověka. První stopy Janovy činnosti sahají do roku 1343, kdy vedl přípravy městské sbírky a založil berní rejstřík.

To znamená, že v Brně musel pobývat již předtím, patrně na podzim 1342, kdy zemřel jeho předchůdce písař Jindřich. Jan se jeví jako muž zběhlý v úřední agendě, obratný stylist, vyspělý právník, vybavený nespornými teoretickými znalostmi i z oblasti římského práva, současně zkušený praktik. Těmto charakteristikám mohl odpovídat asi čtyřicátník s dlouhou praxí. Jan ovládal latinu, němčinu i češtinu. Němčina (s bavorským charakterem) byla patrně jeho rodnou řečí. To mu asi prospělo při výběru do funkce, protože znalost němčiny, v níž se vedla úřední jednání, byla nezbytným kvalifikačním předpokladem. Češtinu však musel ve styku s domácím obyvatelstvem užívat také. Jan se tedy zřejmě narodil v cizině, delší dobu působil na světských správních úřadech na Moravě, kde se používala němčina bavorského typu. Do Brna přišel až se svým ustanovením do funkce. Žil zde sám, bez rodiny, zcela oddaný své práci, která mu umožnila rozvinout jeho neobyčejné schopnosti. Za svého působení v Brně projevil Jan mimořádnou aktivitu, denně se zúčastňoval úředních jednání, rozsáhlá a různorodá agenda, kterou vedl, představovala enormní zátěž. Zvládal ji však i díky svému organizačnímu nadání. Vybudoval městskou kancelář s několika písaři, což byla mezi tehdejšími městy novinka. Nový systém však nutné potřebovala i městská právní agenda. Písař Jindřich vedl pamětní právní knihu 15 let, ta se však v době Janova příchodu ocitla na hranici své životnosti. Jan si uložil nesmírně obtížný úkol, sestavit knihu, která by usnadnila a také urychlila proces nalézání práva. Jejím vzniku předcházela generální revize a příprava všech dostupných pramenů a Janův osobní přehled důležitých nálezů z jeho funkčního období. Hned po svém ustanovení do úřadu založil berní rejstřík, pamětní knihu, knihu statutů městské rady a knihu o jednání na městském soudě. Z městských privilegií, z materiálů zapsaných do knihy o jednání na městském soudě a z příkladů, které sám vykonstruoval, sestavil v letech 1355 – 57 proslulou **Právní knihu výpovědi brněnských kmetů písaře Jana**. Rozsáhlou látku utřídil do kapitol a sentencí. Postupoval tak, že pro každý případ, který zaznamenal, vylíčil postup procesu a uvedl rozsudek.

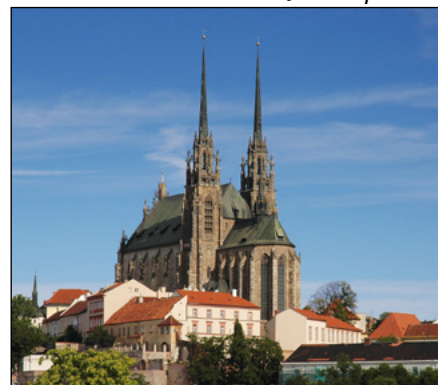
Pojal do své sbírky také jihlavské městské právo i prvky práva římského. Kniha se rychle rozšířila v moravských a českých městech. Hned ve druhé polovině 14. století ji užívala například Jihlava, Praha, Kutná Hora. Brno se jí řídilo do konce roku 1697. V oblasti majetkového práva uskutečnil Jan inovaci knihy pamětí, vedené městskou radou. Každý zápis se uskutečňoval s vědomím a vůlí městské rady. Jan zavedl systém, kombinující řazení abecední (podle křestních jmen) s chronologickým. Kniha se zachovala, je to objemný svazek 400 fólií s asi 2400 zápisy od roku 1343 do 70. let 14. století.

Nejdůležitější Janova práce, Právní kniha, je i dokladem dobového umění. Byla vyzdobena umělcem, který ovládal italské iluminátorské techniky, pravděpodobně školeným v Bologni. Miniatury se tématicky opírají o Starý zákon, soud rychtáře a zasedání městské rady. O úctě a vážnosti, kterým se notář Jan v Brně těšil, svědčí jeho samostatně vyobrazení v iniciále L.

Jan, ač jako městský notář neměl stálý příjem, vybíral taxy za své odborné úkony a nabyt značného jmění. Shromáždil i poměrně bohatou knihovnu. Učebnice odkázal roku 1357 jakubské faře. Zemřel v roce 1358, pravděpodobně po delší nemoci. V úřadu jej vystřídal písař Jakub. O zachované části Janovy Právní knihy pečuje Archiv města Brna.

Při výběru právníka Jana do úřadu mělo město šťastnou ruku. Získalo nejen mimořádně výkonného a schopného notáře, ale také člověka koncepčně a tvořivě uvažujícího a konajícího, s nesporným organizačním talentem. Díky jeho cílevědomosti a úsilí získalo vedení správy města Brna pevný a promyšlený řád, který se na dlouhou dobu stal vzorem pro velkou část Moravy.

Jana Čipáková

INFORMACE SPOLKU SENIORŮ KRÁLOVO POLE

Milí přátelé,

blíží se adventní čas, ve kterém se přirozeně zastavíme, zkapitulujeme celý prožitý rok a zavzpomínáme na vše, co jsme prožili a měli možnost poznat.

Klub seniorů v Králově Poli má sice tradici dlouhou přes 20 let, ale teprve od loňského roku jsme se stali Spolkem. A protože nás vloni virová epidemie zbrzdila, letos jsme chytili štěstí za pačesy a od jara do podzimu jsme se snažili být co nejaktivnější. Pravidelně se scházíme v naší klubovně každé pondělí, kde si při kávičce popovídáme, někdy trochu zacvičíme, seznámíme se s různými novotami a plánujeme. Naše městská část k nám byla štědrá a díky dotaci jsme se mohli rozmáchnout. Navštívili jsme na pozvání pana prezidenta Pražský hrad, prohlédli jsme si Slavkovský zámek a zajeli si i na

Mohyly míru. S Městským svazem duchodců jsme navštívili Galerii v Uherském Hradišti s výstavou Joži Uprky, plavili jsme se po Baťově kanálu a podívali se na krásný zámek Bojkovice, který jako by vypadl z oka zámku Hluboká. Mezitím jsme chodili po různých procházkách a pravidelně se zúčastňovali špekáčkových setkání v Anthroposu. V srpnu a září jsme ještě 2x navštívili Prahu, jednou jako návštěvu Poslanecké sněmovny a podruhé Ministerstva financí. Také jsme svým družstvem podpořili snahu Městské organizace duchodců na 8. sportovních hrách seniorů. A využili jsme nabídku politiků a projeli se parníkem po naší malebné přehradě. Zúčastňujeme se také komentovaných vycházek po Brně, zhlédli jsme 3 divadelní představení a teď chodíme do kina. Samozřejmě

jsme se těšili na film Zátopek a v příštím týdnu jdeme na film Karel o Karlu Gottovi. A jako třešnička na dortu nás čeká školení MOUDRÉ SOVIČKY, na kterém nás budou učit používat chytré telefony a notebooky. Po tomto maratonu opravdu rádi spočineme v rozjímání, třeba s dobrým svařáčkem, nebo medovinkou na vánočních trzích. A při vůni čerstvě napečeného cukroví se ponoříme do doby vánoční a budeme se připravovat na příchod Nového roku s očekáváním pevného zdraví, osobní pohody, lásky všech bližních a hodně veselých zážitků a dobrých přátel.

A totéž za celý náš klub přeji i Vám, přátelé!!!

Těšíme se nashledanou v roce 2022!

*Marcela Svobodová,
předsedkyně Spolku seniorů Královo Pole*

III. ŽIVOTNÍ JUBILEA

První dva jubilanti mají mnoho společného. Žili před mnoha staletími, byli uznávání i odsuzování, zemřeli mučednickou smrtí, byli zbožnými křesťany a řídili se katolickým mravním kodexem. Byli milováni a obdivováni především chudými a nemocnými pro své porozumění, laskavost, nezištnou péči a pomoc. Obě významné osobnosti byli Vatikánem za zásluhy o církev, svět věřících, oceněny udělením beatifikace, tj. blahorečení, prohlášené za blahoslavené (což je předpokladem pro svatořečení, tzv. kanonizaci).

Sv. Ludmila (860 - 15. září 921 Tetín)

V letošním roce si připomínáme 1100. výročí úmrtí nejvýznamnější historicky doložené české kněžny. Do manželství s Bořivojem I. vstoupila asi jako patnáctiletá a porodila 6 dětí. Nejvýznamnější byli její synové Spytihněv a Vratislav a především vnuk sv. Václav. Mezi lidem byla velmi oblíbená a stala se ochránkyní vychovatelek, sociálně slabých a nemocných. Je jedním z patronů České země. Se svým manželem Bořivojem I. přijali r. 882 na Velké Moravě křest z rukou sv. Metoděje. Přijetí raného křesťanství a jeho šíření umožnilo získat politickou převahu a nadvládu nad ostatními kmenovými knížaty. Po smrti manžela (888/9) neodešla do ústraní, ale účastnila se veřejného dění a věnovala se charitativní činnosti.

Smrt Ludmily zosnovala její snacha kněžna Drahomíra, která najala vrahy ze severu a ti na její pokyn usmrtili Ludmilu hedvábným šálem. Vědci se domnívají, že vrazi respektovali její vysoký věk (prům. se lidé dožívali 40 let). Dále se domnívají, že vrazi nechtěli pošpinit své ruce krví stařeny, i když stětí hlavy bylo předpokladem pro uznání mučednické smrti. I přes to k jejímu skutečnému svatořečení došlo rozhodnutím Vatikánu v letech 1143-1144.

Sv. Jan Nepomucký (1340-1393)

Byl blahoslavený (31. 5. 1721), svatořečený (1734-1738), mučedník, světec, patron země České, notář, generální vikář, zpovědník královny Žofie. V letošním roce dne 15. 5. bylo primasem českým, kardinálem Dominikem Dukou připomenuto při bohoslužbě v chrámu sv. Víta 300. výročí blahorečení Jana z Nepomuku, společně se Svatojánskou slavností „Navalis“. Janův otec, který byl rychtářem v Nepomuku, mu umožnil studia v cisterciáckém klášteře (dnešní zámek Zelená hora) a další studia v Praze. V Praze byl vysvěcen na kněze, stal se notářem a dále farářem v kostele u sv. Havla. Pražské arcibiskupství umožnilo Janovi doktorská studia církevního práva na slavné univerzitě v Padově. Po studiích v Itálii, kde byl velmi oblíben, se vrátil a stal se

kanovníkem na Vyšehradě. Pro své právnické znalosti byl povolán na arcibiskupství pražské a zastával funkci generálního vikáře v chrámu sv. Víta. V této době byl jmenován zpovědníkem královny Žofie, manželky Václava IV. Jan se stal obětí sporu mezi arcibiskupem a králem Václavem IV. Odmítl vyzradit zpovědní tajemství a král dal příkaz k jeho mučení a poté k vhození z Karlova mostu do Vltavy. Později byly jeho ostatky převezeny do hrobky v chrámu sv. Víta.

Sv. Jan Nepomucký se stal po své smrti patronem i jiných zemí po celém světě (Benátky, Cleveland aj.). Patří k nejčastějším námětům církevním i civilním v rámci vizuálního zobrazení, zejména figurální plastiky. Jeho jméno je zařazeno do všech katolických kalendářů na 16. května. Význam je umocněn ve výtvarné podobě korunkou s pěti hvězdami, která patří mezi kanonické atributy (ryba – symbol mlčenlivosti, anděl – světec, palmová ratolest – mír a kříž – symbol mučedníka). U nás je nejznámější socha Jana Nepomuckého pod pražskými Radnickými schody. Jak mnozí z vás mohli sledovat v přímém přenosu na Čt2, po svěcení palmových ratolestí se vydávalo obnovené procesí s Nepomuckého atributy ke Karlovu mostu. Bohužel, protiepidemická

Dokončení na str. 4.

Dokončení ze str. 3.

opatření neumožnila uskutečnit Svatojánské slavnosti v plném rozsahu a kvůli prudkému toku Vltavy nemohly být spuštěny na vodu dovezené gondoly.

Třetí historickou osobností, jejíž 200. výročí narození si letos připomínáme, je

Karel Havlíček Borovský (1821-1856)

Byl český politik, novinář, básník, spisovatel, literární kritik a překladatel. Je považován za zakladatele české moderní žurnalistiky. Celý život kritizoval české poměry v době rakousko-uherského mocnářství, za což byl pronásledován a vězněn. Narodil se 31. října 1821 v Borové u Německého Brodu (dnešní Havlíčkův Brod). Dětská a chlapecká léta prožil u rodičů. V Havlíčkově Brodě vystudoval gymnázium. Poté odjíždí do Prahy na Filozofickou fakultu UK a pokouší se o nástup kněžské dráhy. Pokus ztroskotal pro jeho kritiku protinárodní výchovy budoucích kněží. Ze semináře v pražském Klementinu byl vyloučen. Vzorem jeho tvorby byla milostná a vlastenecká poezie Jana Kollára a F. L.

Čelakovského. Zaujala ho jejich myšlenka slovanské vzájemnosti. Odjíždí proto do Ruska a v rodině slavjanofilského učence Ševyrova v Moskvě působil jako vychovatel. Byl rozčarován carskými poměry, nevolnictvím a velkými rozdíly mezi šlechtou a „mužiky“ na venkovských sídlech. Zklamán se vrací do Prahy a začíná psát články do Pražských novin a Národních listů. Dokončuje Obrazy z Rus. Zúčastňoval se setkání umělců a rád besedoval v rámci vzdělávacích spolků. Zapojoval se i do politického života, stal se poslancem zemského a říšského sněmu. Po roce 1848, po vyhlášení výjimečného stavu nad Prahou, byl perzekuován za útoky proti monarchii, a proto odchází za přáteli do Kutné Hory. Zde zakládá vlastní časopis Slovan. Po návratu do Prahy byl přinucen podepsat policejní protokol, že zanechává veřejného vystupování (politického i uměleckého). Vrací se s rodinou do Borové. Zde ho dostihuje příkaz k deportaci do tyrolského Brixenu. I zde je sledován, včetně domovních prohlídek a kontroly korespondence. V roce 1852 za ním přijíždí manželka

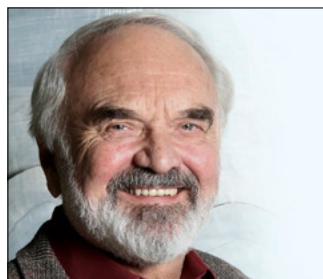
s dcerou. Žili v pronajatém domku a stravovali se v hotelu. Havlíček zde pracuje na přípravě svých vrcholných prací: Tyrolské elegie, Křest sv. Vladimíra, Král Ládra. I přes léčbu tuberkulózy v místních lázních se jeho nemoc zhoršovala a byl mu povolen návrat domů. V Německém Brodě se dozvídá, že mu zemřela manželka. Bez finančních prostředků, společností opuštěn, umírá v červenci 1856. Jeho pohřbu se účastní velké množství lidí, včetně pražských umělců a politiků. Literární spisy v souvislosti s Boženou Němcovou píše o údajném položení trnové koruny na Havlíčkovu rakev jako symbolu mučednictví. Samotný pohřeb i následné Národní slavnosti se staly prostředkem „sentimentálního kultu“, proti kterému K. H. Borovský po celý život vystupoval. Posmrtně jeho bratr vydává Havlíčkovy Kapitoly ke kritice a sbírku milostných a vlasteneckých básní. Dožil se pouhých 35 let. Závěrem dovolte připomenout slova spisovatele Jiřího Žáčka: „Pouze nesmrtelní básníci si mohou dovolit umírat mladí.“ (cit. J. Žáček – Hovory. Edice humoru a satiry 1965-1985, s. 12)

Naši jubilující současníci

S obdivem již po několik generací sledujeme talent, pracovitost i kuráž **Jiřiny Bohdalové** (nar. 3. května 1931), se

kteou se pouští jako moderátorka do různých typů pořadů. Jako mladou jsme ji znali především z filmového plátna (Dáma na kolejkách, Klec, Světáci aj). S jejím bývalým manželem R. Brzobohatým si zahrála např. ve známém filmu Vrásky z lásky. Za svoje role dostala několik cen, veřejnost ji ocenila zejména ve filmu Fany, kde hrála po boku Jiřiny Jiráskové nebo také ve filmu Světáci s J. Sovákem, V. Brodským a J. Libíčkem. Herečka si vybírala zkušené a oblíbené herce, se kterými ráda bavila lidi. Mezi její herecké partnery patřili V. Dvořák (Televarieté), V. Menšík, K. Šíp ad. Co však nelze opomenout jsou její filmové role pohádkových bytostí (Nesmrtelná teta) a namluvené postavy z pohádek (Štaflík a Špagetka, Rákosníček, Pohádky z mechu a kapradí). Většina z nich vyšla v knižní podobě.

Zdeněk Svěrák (nar. 28. 3. 1936) je autor písňových textů, dramatik, režisér, scénárista, divadelník (divadlo J. A. Cimrmana), televizní a filmový herec a spisovatel. Psal též pod jménem Emil Synek. Známé jsou jeho pořady pro děti, na kterých

se podílel s Jaroslavem Uhlířem. Je patronem centra Paraple podporujícího vozíčkáře, kteří se pravidelně objevují např. v soutěži Stardance. Pozornost získaly kromě oscarového Kolji, ve kterém hrál pod vedením syna Jana, i další filmy: Jako jed, Vratné láhve, Obecná škola atd. V posledních letech spolupracuje se svým synem Janem na řadě dalších filmů (Betlémské světlo, Po strništi bos, Kuky se vrací).

Iva Janžurová je jednou z nejoblíbenějších a nejnanadanějších českých hereček. Získala dva České lvy, Cenu Alfréda Radoka, Cenu Thálie a řadu ocenění za celoživotní tvůrčí přínos na filmových festivalech. 19. května jí bylo osmdesát let.

Miroslav Donutil se narodil 7. února 1951 v Třebíči. Je odchovancem brněnské JAMU a kolektivu divadla Husa na provázku, kde hrál postavu zbojníka Nikoly Šuhaje v muzikálu Balada pro banditu. Byl také členem souboru činohry Národního divadla v Praze, kde působil do roku 2013. Stojí

za zmínku i jeho role Truffaldina ve hře Sluha dvou pánů. Nezapomenutelné jsou jeho herecké kreace ve filmech Černí baroni nebo Pelíšky. Za nejlepší mužský výkon ve vedlejší roli ve filmu Pasti, pasti, pastičky získal v roce 1998 Českého lva.

IV. 60 let od prvního vysílání Studia Brno (1961-2021)

Naši čtenáři si jistě pamatují, že Československá televize začala poprvé vysílat z Prahy v roce 1953. Neměla však dostatečně silný signál, aby z Petřinské rozhledny pokryl celou republiku. Počet televizních koncesionářů zpočátku narůstal pomalu. Situace se pozitivně začala vyvíjet až s připojením studia z Ostravy, Bratislavy a 6. července 1961 z Brna, poté z Košic. Ovšem i vývoj brněnského studia prošel různými peripetemi (úsilí, dramatické změny). Například nevyhovující prostory paláce Typos na Jezuitské ulici v centru Brna (mnoho nájemních bytů – malé prostory). Zlepšení představovalo: připojení dalších prostor Typosu, studia Netopýr, pronájem na

třídě kpt. O. Jaroše aj. Dramatický byl požár v suterénu Typosu v roce 1964 a náhradní vysílání z Husova sboru na Botanické ulici. Moravané se dočkali i lepšího obrazu díky novému vysílači Kojál na Blanensku. Vlastního studia se ale ČT Brno dočkala až v roce 2016, kdy se dokončila výstavba nového areálu v Brně-Líšni.

Je třeba připomenout, že specialitou Studia Brno už od počátku byly estrádní a zábavné pořady s řadou hostů přesto, že první vysílání nebylo živé, ale předtočené. Nazývalo se Sedmikrásky podle textu J. Kainara „Hvězdy jsou jak sedmikrásky nad Brnem...“ zkomponovaného a hraného orchestrem Gustava Broma. Mezi

nejoblíbenější pořady patřily přenosy z Varieté Rozmarýn, mysliveckých bálů s V. Menšíkem, Moravankou, přenosy s BROLN (Brněnský rozhlasový orchestr lidových nástrojů), AZ kvíz, Banánové rybičky, Četnické humoresky a lidmi oblíbená Manéž Bolka Polívky. Nelze opomenout vysílání pro děti (soutěž Piškvorky, pohádky aj.), dabing nebo režisérské studio s vynikajícím režisérem Moskalkem. Popřejme televiznímu studiu Brno, aby nás dále bavilo, obohacovalo a motivovalo.

V Brně, červen 2021 – aktualizováno

25. srpen 2021

PhDr. Jana Vrabcová, Csc.

FOTOGRAFIEMI SE VRACÍME K 8. KRAJSKÝM SPORTOVNÍM HRÁM V BRNĚ-TUŘANECH, DNE 6. 10. 2021

VÍTE, ŽE

kropení ulic tramvajemi začalo v Brně roku 1923?
Postupně je prováděly tři tramvaje. (čip)

2022

LEDEN 1 So Nový rok Den obnovy samostatného českého státu, Nový rok 2 Ne Karina 3 Po Radmila 4 Út Diana 5 St Dalimil 6 Čt Tři králové 7 Pá Vilma 8 So Čestmír 9 Ne Vladan 10 Po Břetislav 11 Út Bohdana 12 St Pravoslav 13 Čt Edita 14 Pá Radovan 15 So Alice 16 Ne Ctirad 17 Po Drahoslav 18 Út Vladislav 19 St Doubravka 20 Čt Ilona 21 Pá Běla 22 So Slavomír 23 Ne Zdeněk 24 Po Milena 25 Út Miloš 26 St Zora 27 Čt Ingrid 28 Pá Otýlie 29 So Zdislava 30 Ne Robin 31 Po Marika	ÚNOR 1 Út Hynek 2 St Nela 3 Čt Blažej 4 Pá Jarmila 5 So Dobromila 6 Ne Vanda 7 Po Veronika 8 Út Milada 9 St Apolena 10 Čt Mojmir 11 Pá Božena 12 So Slavěna 13 Ne Věnceslav 14 Po Valentýn 15 Út Jiřina 16 St Ljuba 17 Čt Miloslava 18 Pá Gizela 19 So Patrik 20 Ne Oldřich 21 Po Lenka 22 Út Petr 23 St Svatopluk 24 Čt Matěj 25 Pá Liliana 26 So Dorota 27 Ne Alexandr 28 Po Lumír	BŘEZEN 1 Út Bedřich 2 St Anežka 3 Čt Kamil 4 Pá Stela 5 So Kazimír 6 Ne Miroslav 7 Po Tomáš 8 Út Gabriela 9 St Františka 10 Čt Viktorie 11 Pá Anděla 12 So Řehoř 13 Ne Růžena 14 Po Matylda Růt 15 Út Ida 16 St Elena Herbert 17 Čt Vlastimil 18 Pá Eduard 19 So Josef 20 Ne Světlana 21 Po Radek 22 Út Leona 23 St Ivona 24 Čt Gabriel 25 Pá Marián 26 So Emanuel 27 Ne Dita 28 Po Soňa 29 Út Taťána 30 St Arnošt 31 Čt Kvido	DUBEN 1 Pá Hugo 2 So Erika 3 Ne Richard 4 Po Ivana 5 Út Miroslava 6 St Vendula 7 Čt Heřman Hermína 8 Pá Ema 9 So Dušan 10 Ne Darja 11 Po Izabela 12 Út Julius 13 St Aleš 14 Čt Vincenc 15 Pá Anastázie Velký pátek (Great Friday) 16 So Irena 17 Ne Rudolf 18 Po Valérie Pondělí velikonoční (Easter Monday) 19 Út Rostislav 20 St Marcela 21 Čt Alexandra 22 Pá Evžénie 23 So Vojtěch 24 Ne Jiří 25 Po Marek 26 Út Oto 27 St Jaroslav 28 Čt Vlastislav 29 Pá Robert 30 So Blahoslav 31 Po	KVĚTEN 1 Ne Svátek práce Svátek práce (May Day) 2 Po Zigmund 3 Út Alexej 4 St Květoslav 5 Čt Klauďie 6 Pá Radoslav 7 So Stanislav 8 Ne Státní svátek Den osvobození od fašismu - 1945 (Liberation from Fascism Day - 1945) 9 Po Ctibor 10 Út Blažena 11 St Svatava 12 Čt Pankrác 13 Pá Servác 14 So Bonifác 15 Ne Zofie 16 Po Přemysl 17 Út Aneta 18 St Nataša 19 Čt Ivo 20 Pá Zbyšek 21 So Monika 22 Ne Emil 23 Po Vladimír 24 Út Jana, Vanesa 25 St Viola 26 Čt Filip 27 Pá Valdemar 28 So Vilém 29 Ne Maximilián 30 Po Ferdinand 31 Út Kamila	ČERVEN 1 St Laura 2 Čt Jarmil 3 Pá Tamara 4 So Dalibor 5 Ne Dobroslav 6 Po Norbert 7 Út Iveta Slavoj 8 St Medard 9 Čt Stanislava 10 Pá Gita 11 So Bruno 12 Ne Antonie 13 Po Antonín 14 Út Roland 15 St Vít 16 Čt Zbyněk 17 Pá Adolf 18 So Milan 19 Ne Leoš 20 Po Květa 21 Út Alois 22 St Pavla 23 Čt Zdeňka 24 Pá Jan 25 So Ivan 26 Ne Adriana 27 Po Ladislav 28 Út Lubomír 29 St Petr a Pavel 30 Čt Šárka
ČERVENEC 1 Pá Jaroslava 2 So Patricie 3 Ne Radomír 4 Po Prokop 5 Út Cyril Metoděj Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje (St. Cyril & St. Methodius Day) 6 St Mistr Jan Hus Den upálení mistra Jana Husa - 1415 (John Huss Day) 7 Čt Bohuslava 8 Pá Nora 9 So Drahoslava 10 Ne Libuše Amálie 11 Po Olga 12 Út Bořek 13 St Markéta 14 Čt Karolína 15 Pá Jindřich 16 So Luboš 17 Ne Martina 18 Po Drahomíra 19 Út Čeněk 20 St Ilja 21 Čt Vítězslav 22 Pá Magdaléna 23 So Libor 24 Ne Kristýna 25 Po Jakub 26 Út Anna 27 St Věroslav 28 Čt Viktor 29 Pá Marta 30 So Bořivoj 31 Ne Ignác	SRPEN 1 Po Oskar 2 Út Gustav 3 St Miluše 4 Čt Dominik 5 Pá Kristián 6 So Oldřiška 7 Ne Lada 8 Po Soběslav 9 Út Roman 10 St Vavřinec 11 Čt Zuzana 12 Pá Klára 13 So Alena 14 Ne Alan 15 Po Hana 16 Út Jáchym 17 St Petra 18 Čt Helena 19 Pá Ludvík 20 So Bernard 21 Ne Johana 22 Po Bohuslav 23 Út Sandra 24 St Bartoloměj 25 Čt Radim 26 Pá Luděk 27 So Otakar 28 Ne Augustýn 29 Po Evelína 30 Út Vladěna 31 St Pavlína	ZÁŘÍ 1 Čt Linda Samuel 2 Pá Adéla 3 So Bronislav 4 Ne Jindřiška 5 Po Boris 6 Út Boleslav 7 St Regína 8 Čt Mariana 9 Pá Daniela 10 So Irma 11 Ne Denisa Denis 12 Po Marie 13 Út Lubor 14 St Radka 15 Čt Jolana 16 Pá Ludmila 17 So Naděžda 18 Ne Kryštof 19 Po Zita 20 Út Oleg 21 St Matouš 22 Čt Darina 23 Pá Berta 24 So Jaromír 25 Ne Zlata 26 Po Andrea 27 Út Jonáš 28 St Václav Den české státnosti 29 Čt Michal 30 Pá Jeroným	ŘÍJEN 1 So Igor 2 Ne Olivie Oliver 3 Po Bohumil 4 Út František 5 St Eliška 6 Čt Hanuš 7 Pá Justýna 8 So Věra 9 Ne Štefan Sára 10 Po Marina 11 Út Andrej 12 St Marcel 13 Čt Renáta 14 Pá Agáta 15 So Tereza 16 Ne Havel 17 Po Hedvika 18 Út Lukáš 19 St Michaela 20 Čt Vendelin 21 Pá Brigita 22 So Sabina 23 Ne Teodora 24 Po Nina 25 Út Beáta 26 St Erik 27 Čt Šarlota 28 Pá Státní svátek Den vzniku samostatného Československého státu - 1918 (Independence Day) 29 So Silvie 30 Ne Tadeáš 31 Po Štěpánka	LISTOPAD 1 Út Felix 2 St Památka zesnulých 3 Čt Hubert 4 Pá Karel 5 So Miriam 6 Ne Liběna 7 Po Saskia 8 Út Bohumír 9 St Bohdan 10 Čt Evžen 11 Pá Martin 12 So Benedikt 13 Ne Tíbor 14 Po Sáva 15 Út Leopold 16 St Otmar Maulena 17 Čt Mahulena Den boje studentů za svobodu a demokracii - 1989 (Students' fight for freedom and democracy - 1989) 18 Pá Romana 19 So Alžběta 20 Ne Nikol Nikola 21 Po Albert 22 Út Cecílie 23 St Klement 24 Čt Emílie 25 Pá Kateřina 26 So Artur 27 Ne Xenie 28 Po René 29 Út Zina 30 St Ondřej	PROSINEC 1 Čt Iva 2 Pá Blanka 3 So Svatoslav 4 Ne Barbora 5 Po Jitka 6 Út Mikuláš 7 St Benjamín 8 Čt Květoslava 9 Pá Vratislav 10 So Julie 11 Ne Dana 12 Po Simona 13 Út Lucie 14 St Lýdie 15 Čt Radana 16 Pá Albína 17 So Daniel 18 Ne Miloslav 19 Po Ester 20 Út Dagmar 21 St Natálie 22 Čt Šimon 23 Pá Vlasta 24 So Adam a Eva Štědrý den (Christmas Eve) 25 Ne 1. svátek vánoční Svátek vánoční 1 (Christmas) 26 Po Štěpán Svátek vánoční 2 (2nd day of Christmas) 27 Út Žaneta 28 St Bohumila 29 Čt Judita 30 Pá David 31 So Silvestr

FIALOVÁ, Vlasta

* 20. 1. 1928 Brno

† 13. 1. 1998 Brno
herečka

Její krása se rozhodně nedala označit jako barvotisková. Byla však nevšední a nepřehlédnutelná. Vlasta Fialová se blízko divadla pohybovala odmalička, oba rodiče byli členy brněnské opery. Jevištní křest si odbyla jako Holčička s kočárkem v baletu Oskara Nedbala Z pohádky do pohádky. To jí bylo něco přes tři roky. Láska k divadlu už ji neopustila. Hrávala ve školním divadle na Kuldově ulici, zpívala v dětském divadelním sboru pod taktovkou Rafaela Kubelíka (Jakobín, Carmen, Tosca), navštěvovala baletní školu Ivo Váni Psoty. V roce 1943 přestoupila z reálného gymnázia na brněnskou konzervatoř, kterou absolvovala v roce 1947 jako žákyň Zdeňky Gráfové, Marie a Rudolfa Waltrových, zpěv studovala u Marie Řezníčkové. Kromě toho se věnovala sportu, úspěšná byla zejména v závodním plavání a skocích do vody. Sportovní dráha však ustoupila kariéře herečky. Ještě za studií hrála v divadle Komorních her a ve Svobodném divadle, v drobnějších rolích se objevila i v brněnském Národním divadle. Do prvního angažmá, na sezónu 1947-48, nastoupila v Opavě, následovaly dvě sezóny v Olomouci (vytvořila tam 15 premiérových rolí). Její talent i osobitá krása zaujaly režiséra Vladimíra Čecha, který svěřil dvacetileté herečce titulní roli ve filmu Divá Bára. Filmový debut přinesl Vlastě Fialové mimořádný úspěch a ohlas doma i v zahraničí.

Do Brna přivedl Vlastu Fialovou v roce 1950 režisér Aleš Podhorský. Její první rolí zde byla Kněžna v Jiráskově Lucerně (tu si pak zopakovala ve dvou dalších nastudováních na jevišti v roce 1954, v televizní podobě v režii Františka Filipa v roce 1967). Brněnská činohra procházela v padesátých letech

obdobím psychologizujícího názoru Stanislava Stanislavského a všeurčujícího socialistického realismu. Vlasta Fialová se svým temperamentním, drsným a nervním jevištním projevem prosazovala nesnadno. Přesvědčivě vynikla v rolích jadrných, plnokrevných a přímočarých ženských postav (Kateřina ve Zkrocení zlé ženy, Hošková z Veselejších paniček windsorských Williama Shakespeara, Shawova Kleopatra). 60. léta přinesla brněnské Mahenově činohře novou dramaturgickou i režisérskou etapu epického politického divadla. Ta dala řadu příležitostí apelativnímu hereckému naturelu Vlasty Fialové, a ta jich dokonale využila. Pamětníci si dodnes vybavují její Grubu bojující o právo na své dítě (Bertolt Brecht: Kavkazský křídový kruh, 1961), na malé ploše přesně ztvárněnou Šansonierku z Kunderova Totálního kuropění (1961), kde prokázala i své schopnosti tančit a zpívat, Lízu Doolitlovou ze Shawova Pygmalionu (1961) a především vynikající Matku Kuráž v dramatu B. Brechta (1964). Její výkon v roli drsné, životem vláčené, ale nepoddajné markytánky z bojišť třicetileté války vešel do dějin českého divadla. V dalším období přišla po nevelké roli Kateřiny (Jean Paul Sartre: Dábel a pánbůh, 1964) Komisařka ve Višněvského Optimistické tragédii, gotickými „krásnými Madonami“ inspirovaná Matka Marie v lidové barokní Komedii o umučení (1965), chladně pomstychtivá multimilionářka Klára Zachanašjanová v Dürenmattově Návštěvě staré dámy (1966), Ševcová (Federico Garcia Lorca: Čarokrásná paní ševcová, 1967). Soustředěný herecký výkon přinesl herečce úspěch v zemité Káče (Jan Drda: Hrátky s čertem, 1968) a Celestýně (Calábek: Zavraždění svaté Celestýny, 1969). Vrchol v umělecké tvorbě Vlasty Fialové ve druhé polovině 60. let představuje nezapomenutelná role krutě bezohledné a jízlivé Alice ve Strindbergově Tanci smrti (v Brně jevištně adaptován jako Play Strindberg, 1969). Do jiné věkové kategorie se umělkyně „přehrála“ v sedmdesátých letech (Serafina ve Vytetované růži Tennessee Williamse, 1970, chůva v Shakespearově Romeovi a Julii, 1971, Alžběta Anglická ve stejnojmenné Brucknerově hře, tvrdá paní Dulska v dramatu Gabriely Zápolské,

1973). Plně rozvinout charakterizační schopnosti a dát průchod energickému projevu umožnily Vlastě Fialové role jadrných lidových ženských z české dramatické klasiky (Plajznerka v Drdových Dalskabátech, 1973, Jahelková z Tylovy Tvrdohlavé ženy, 1978), i když toto období v osobním životě herečky poznamenaly zdravotní obtíže a ztráta věrného životního druha Zdeňka Kampfa. Načas se dostavil i útlum v tvůrčí práci. Poslední sezóny však pro herečku znamenaly obnovenou vitalitu a příliv uměleckých sil. Svědčí o tom její Gisela v Örkényho Kočí hře, pro televizi našťastí zaznamenaná kreace hrdé a statečné Eugenie v Casonově poetické komedii Stromy umírají vstoje a konečně Stařenka v dramatizaci Roku na vsi bratří Mrštíků. Za téměř padesát let divadelní práce odvedla Vlasta Fialová svému publiku na dvě stovky rolí. Stařenku zahrála ještě v den svého úmrtí.

Po nepřekonaném úspěchu Divé Báry poskytl Vlastě Fialové také film dvě desítky rolí. Vzpomínáme například na královnu Mechmene Banu z pohádky Nazima Hikmeta Legenda o lásce. Televize zpočátku využívala jejího talentu v záznamech divadelních inscenací, vlastní herecké příležitosti jí dala v Marii Antoinettě ve Vdově Kapetové, kde podala vysoce nadprůměrný výkon (1964), v Jiráskově Vojnarce (1968), či Larise z Irkutské historie (1970). Zcela mimořádným způsobem vytvořila roli dlouhověkostí omrzelé Emilie Marty v Janáčkově opeře Věc Makropulos, kde zazářila v hereckém partu.

S rozhlasem spolupracovala Vlasta Fialová od svých 15 let - v recitaci, dramatických rolích i jako šansonierka. Oblíbila si melodram, který učila také na Janáčkově akademii múzických umění. Její hlasový projev se uchoval i na gramofonových deskách.

Hereckému poslání podřídila Vlasta Fialová svůj soukromý život. I mateřskou roli musela sladit s divadelním a filmovým režimem. Syn Jiří a dva vnuci jí však byli životní oporou. Své životní a profesní osudy spojila Vlasta Fialová s Brnem. Město a své diváky opustila nečekaně uprostřed práce, týden před svými sedmdesátými narozeninami.

Jana Čipáková

Vánoční koncert

„Na základě současného epidemického stavu v ČR, výbor našeho spolku ruší vánoční koncert.
Je příslib, že koncert se uskuteční na jaře roku 2022.“

Vycházky v prosinci 2021, v lednu a únoru 2022

6. 12. 2021	- Mendlovo nám. trol. č. 25 směr Osová, výstup zast. Kluchova serpentiny, směr Pisárky	odjezd	8.57
13. 12. 2021	- Zastávka tramvaj Milosrdní bratří, vycházka lanová dráha, směr Pisárky, Anthropos	odchod	9.00
20. 12. 2021	- Štefánikova čtvrť, autobus č. 57, vycházka z Útěchova lesem do Vranova a zpět	odjezd	8.53
27. 12. 2021	- Bystrc, zastávka tram. č. 3 a 10 Přístaviště, vycházka kolem přehrady směr Rakovec, Rybářská bašta a zpět	odchod	9.00
3. 1. 2022	- Štefánikova čtvrť, kon. tram. č. 5, autobus č. 57 na zastávku Panská lícha, vycházka k rozcestí a zpět	odjezd	9.12
10. 1. 2022	- Stará osada, autobus č. 78, zast. Podbělová, vycházka kolem vysílače a zpět na Velkou Klajdovku	odjezd	9.00
17. 1. 2022	- Bystrc, zastávka Přístaviště, vycházka kolem přehrady na Rakovec a zpět	odchod	9.00
24. 1. 2022	- Mendlovo nám., trol. č. 25 směr Osová, výstup zast. Kluchova, vycházka přes serpentiny do Pisárek	odjezd	9.02
31. 1. 2022	- Kr. Pole nádraží, aut. č. 43, výstup zast. Högrova, kaplička sv. Antonínka, směr Divišova čtvrť	odjezd	8.53
7. 2. 2022	- Obrany, konečná tram. číslo 4, vycházka kolem řeky Svitavy do Bílovic	odchod	9.00
8. 2. 2022	- Stará osada, autobus č. 78, zast. Podbělová, vycházka směr Růženin lom, Maloměřice na autobus č. 64	odjezd	9.00
14. 2. 2022	- Komín, konečná zast. trol. č. 36, směr Medlánky na aut. č. 41, odjezd trolejbusu z České – Brandlova v 8.44	odchod	9.10
21. 2. 2022	- Bystrc, zast. tram. č. 1 a 3 Přístaviště, vycházka kolem přehrady směr Osada a zpět	odchod	9.00
28. 2. 2022	- Zastávka tram. č. 3 a 10 Svratecká, kolem řeky do Pisárek	odchod	9.00

Odjezdy MHD jsou pouze orientační vzhledem k častým změnám jízdních řádů DPMB.

PRÁVNÍ PORADNA 2022

pro členy Svazu důchodců, Běhounská 17 • Opět vždy v úterý od 9.00 do 13.00 hodin.
25. leden, 8. a 22. únor, 8. a 22. březen, 5. a 19. duben, 3. a 17. květen, 14. červen

Brněnský senior - Senioři ČR, z.s., MěO Brno, IČO 69706824

Adresa vydavatele: Běhounská 17, 602 00 Brno • Tel: 545 575 257, mail: svaz.duchodcu.brno@seznam.cz, webové stránky: www.duchodcibrno.cz • Editorka: Mgr. Jana Čipáková, další členové redakční rady: Libuše Gottwaldová, Mgr. Alena Kudličková, Ing. Milena Leichmannová, PhDr. Jana Vrabcová, František Borovec • Redakční uzávěrka 10. 11., vyšlo 6. 12. 2021 • Uzávěrka dalšího čísla 10. 1. 2022
Za obsah zveřejněných materiálů odpovídá autor. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. • Reg. číslo MK ČR E 12164 • Tisk a sazba: Protis, spol. s r. o., Podolí 115; e-mail: info@protis.cz, www.protis.cz